

HRVATSKA NARODNA BANKA

EUROSUSTAV

Povezani nevidljivim nitima financijske pismenosti

Svjetski dan štednje
Hrvatska gospodarska komora

Sandra Švaljek, zamjenica guvernera
31.10.2026.

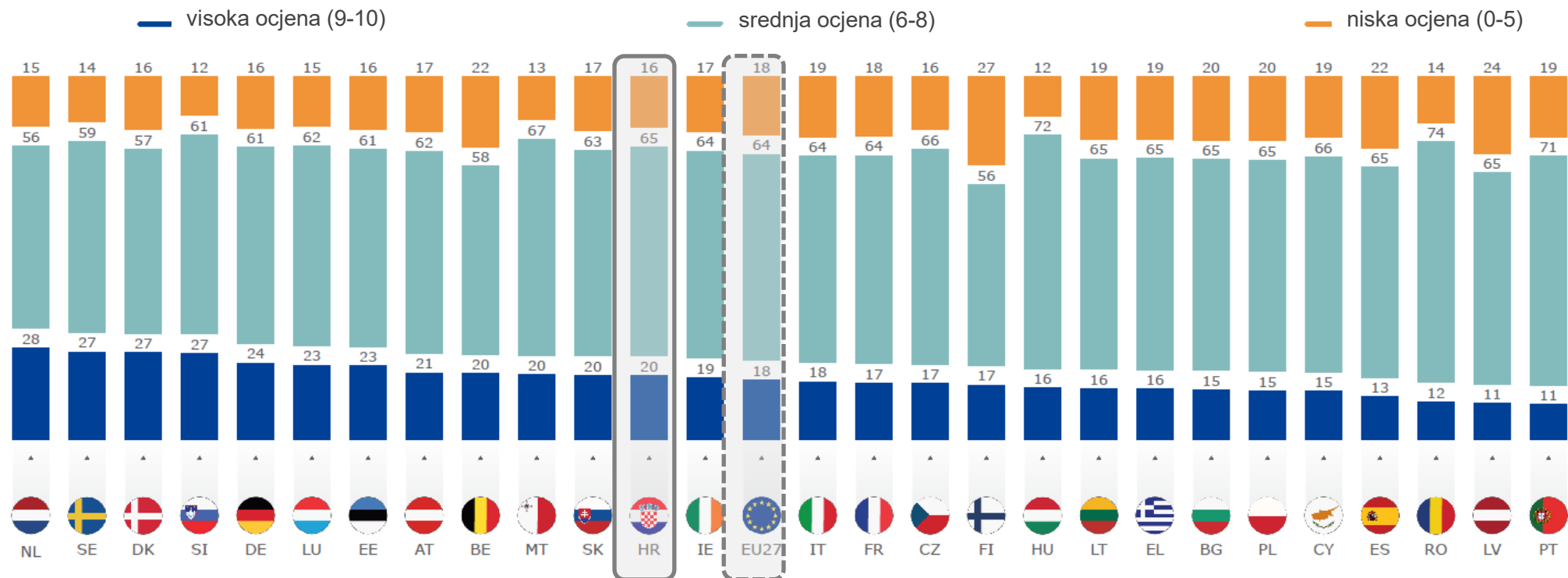
Svjetski dan štednje obilježava se
31. listopada kako bi se istaknula
važnost štednje i odgovornog
odnosa prema

1 October every
Savings Day aims to

Financijska pismenost u Hrvatskoj je iznad prosjeka EU-a

Ocjena financijske pismenosti

Napomena: Ocjena financijske pismenosti obuhvaća ocjenu financijskog znanja i financijskog ponašanja uz jednake pondere. Podaci se odnose na 2023. godinu.

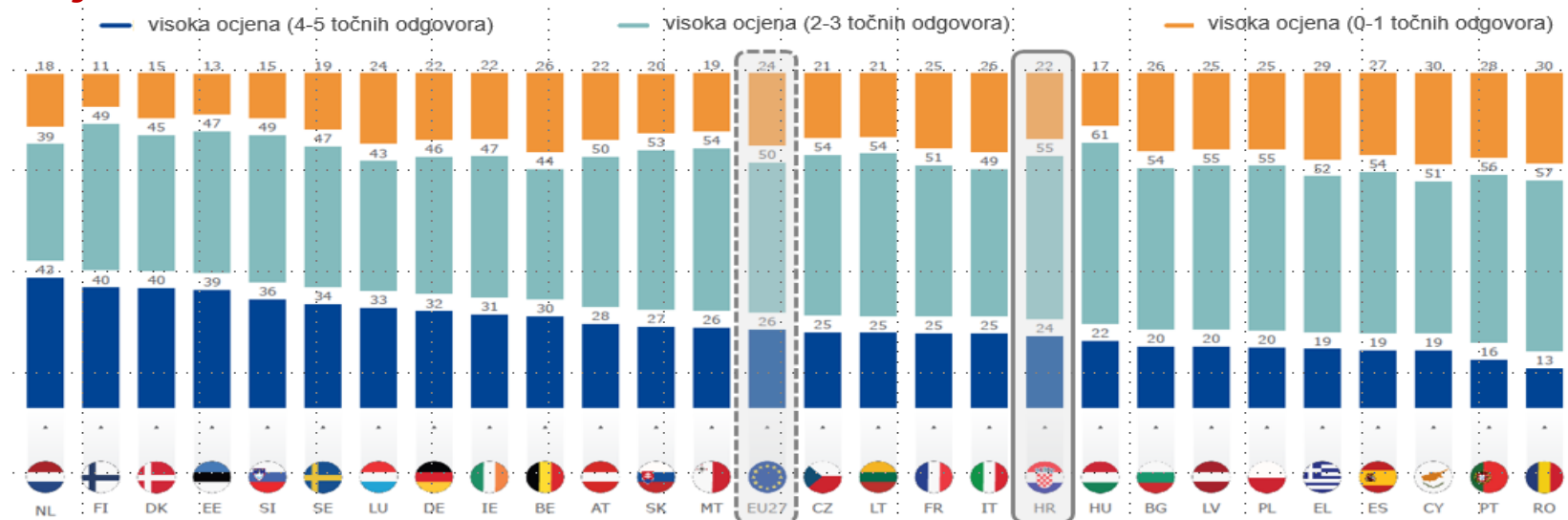
Izvor: Europska komisija (Flash Eurobarometar 525).

Prema financijskom znanju Hrvatska zaostaje za prosjekom EU-a, dok je prema financijskom ponašanju u vrhu EU-a

Ocjena financijskog znanja

- odgovori na „pet velikih pitanja”
- odgovori pokazuju razumijevanje inflacije, kamatnog računa, važnosti diversifikacije prilikom investiranja, veze kamatne stope i obvezničkih dužničkih papira, te stupnja rizičnost investicije s velikim povratom.
- anketa provedena u proljeće 2023.

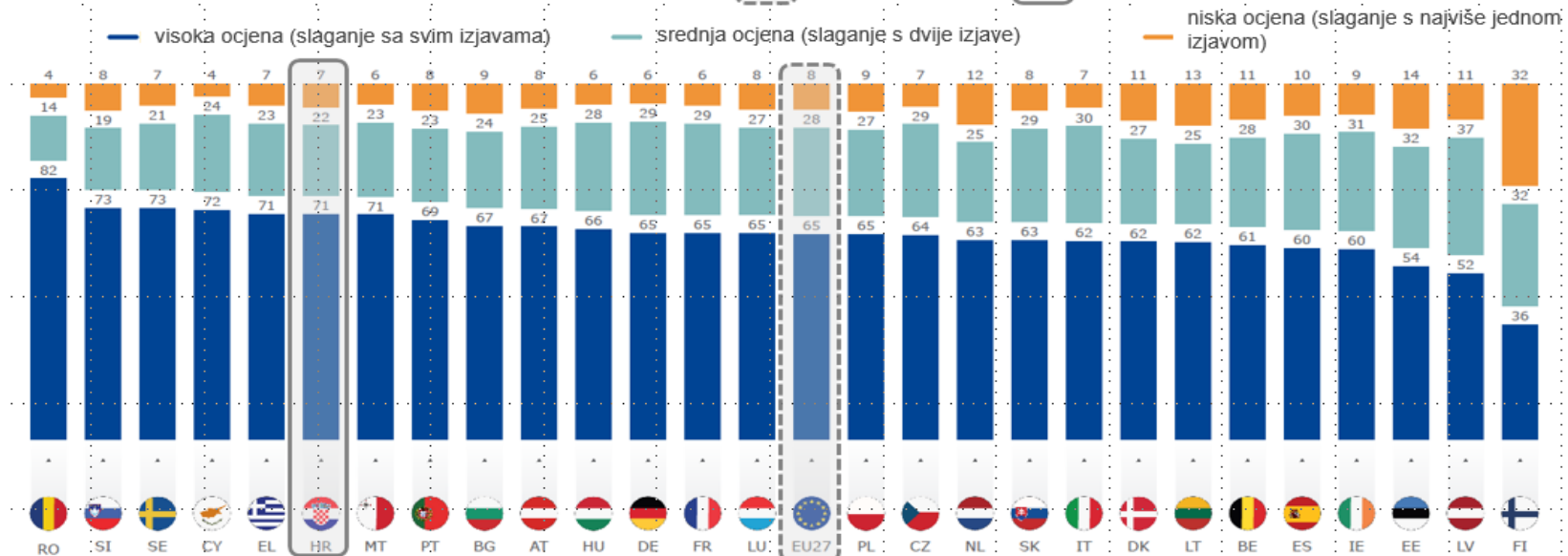
Izvor: Europska komisija (Flash Eurobarometer 525)

Ocjena financijskog ponašanja

- slaganje / neslaganje s tri izjave o kupnji proizvoda, praćenju troškova i postavljanju financijskih ciljeva.
- anketa provedena u proljeće 2023.

Izvor: Europska komisija (Flash Eurobarometer 525)

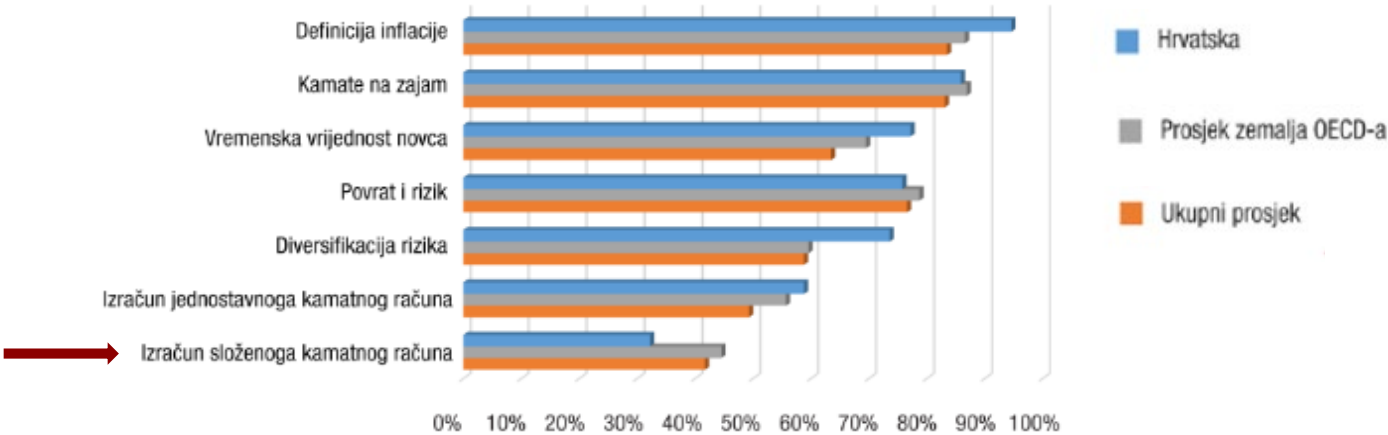
Financijska pismenost u Hrvatskoj raste, ali postoji prostor za daljnje poboljšanje

Napredak u financijskoj pismenosti u Hrvatskoj

	2016.	2020.	2023.
Financijska pismenost	56%	59%	60%
Financijsko znanje	60%	65%	70%
Financijsko ponašanje	51%	56%	53%
Financijski stavovi	60%	56%	59%

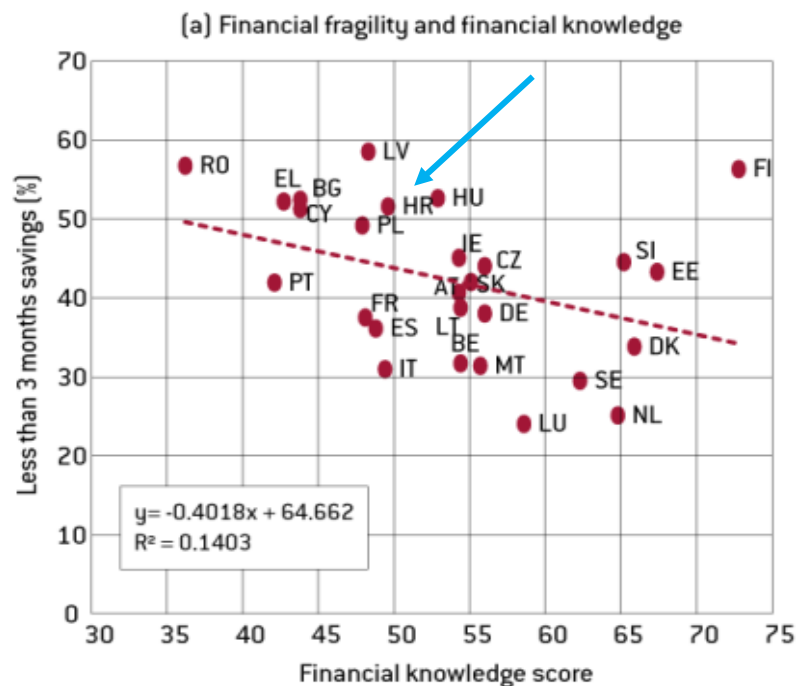
Izvor: <https://www.hnb.hr/-/predstavljanje-rezultata-istrazivanja-financijske-i-digitalne-pismenosti-stanovnistva-2023>

Usporedba komponenti financijskog znanja i financijskog ponašanja

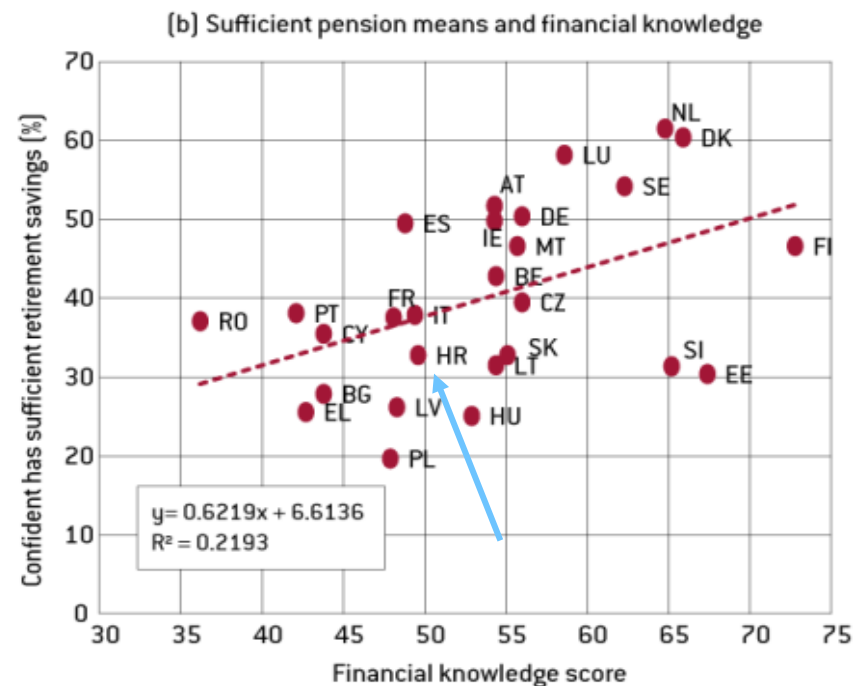

Izvor: OECD

Financijsko znanje povezano je sa financijskim ishodima

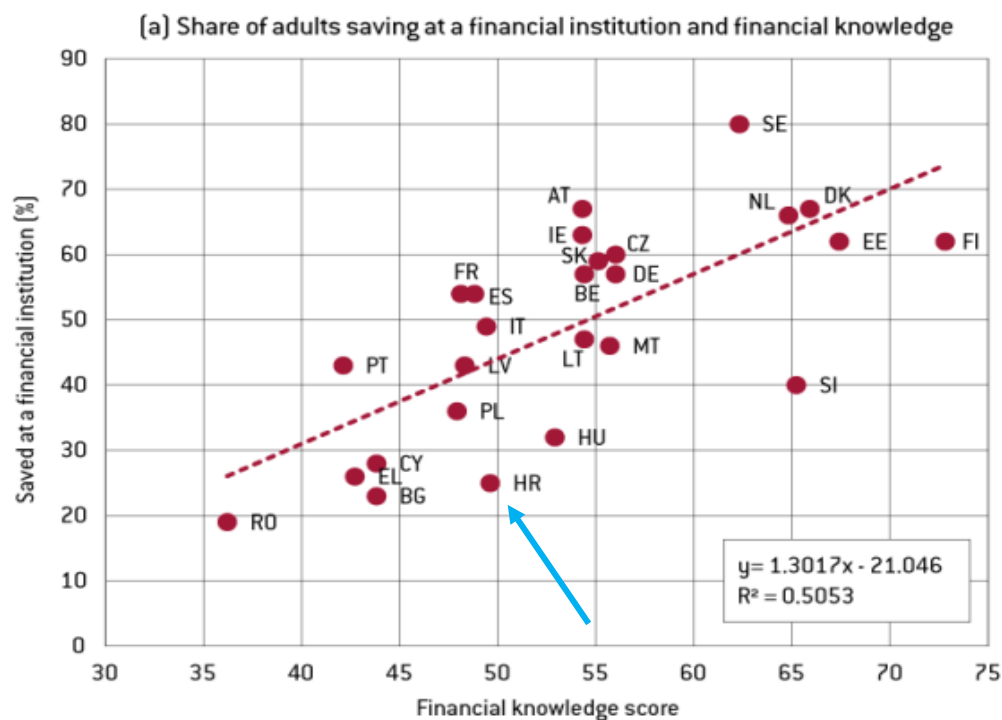

veće financijsko znanje → manji udio ljudi koji smatraju da im je uštedovina nedovoljna za pokriće životnih troškova u slučaju gubitka prihoda

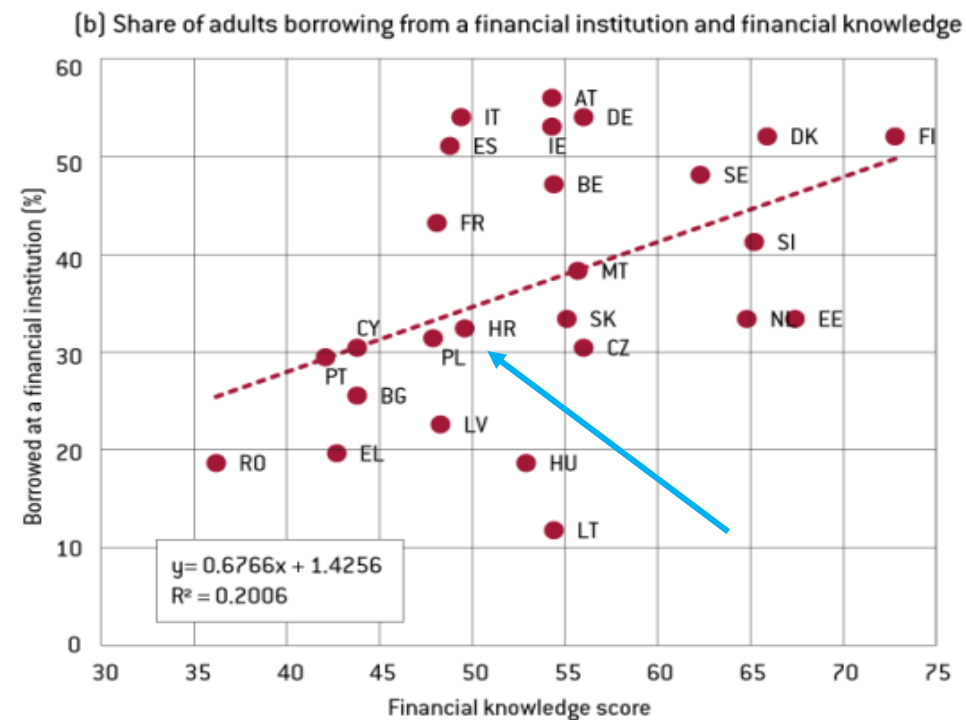

veće financijsko znanje → veći udio onih koji smatraju da imaju dovoljno sredstava za mirovinu

Financijsko znanje povezano je s financijskom uključenošću

veće financijsko znanje → veći udio ljudi koji drže novac kod financijskih institucija

veće financijsko znanje → veći udio onih koji posuđuju od financijskih institucija

Zašto je središnjim bankama financijska pismenost važna?

Financijska pismenost utječe na ostvarenje primarnih i sekundarnih ciljeva središnjih banaka:

➤ **transmisiju monetarne politike i efikasnost u ostvarenju stabilnosti cijena**

- ✓ razumijevanje promjene kamatnih stopa i jača reakcija na njih
- ✓ stabilnija inflacijska očekivanja

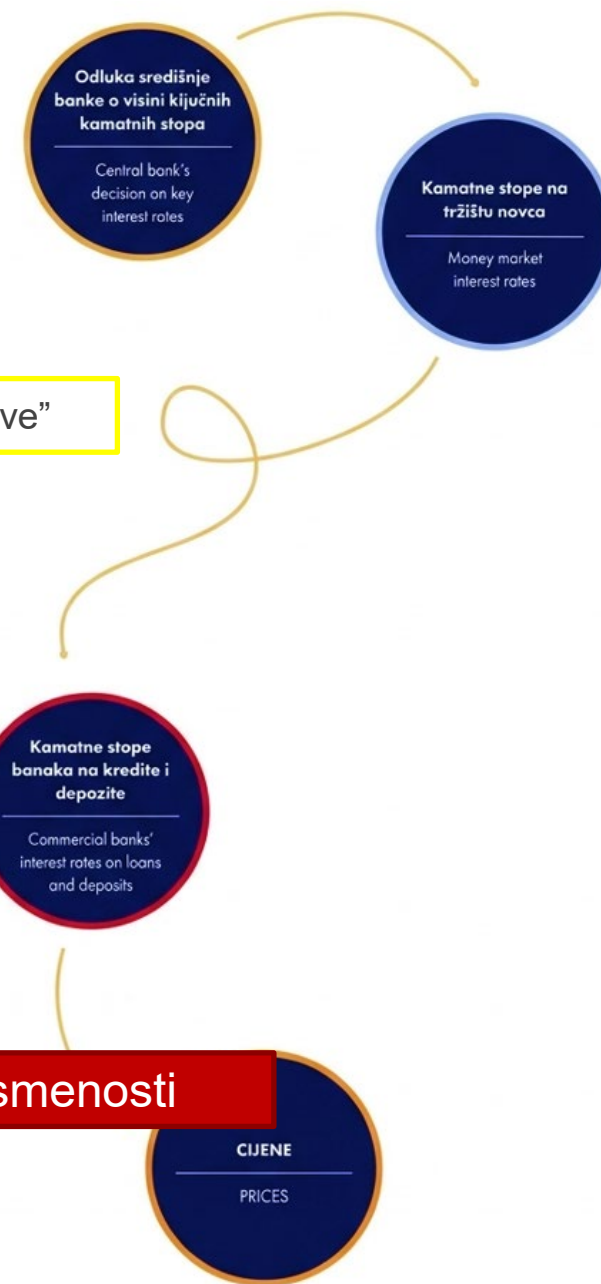
smanjenje „omjera žrtve”

➤ **financijsku stabilnost:**

- ✓ sklonost štednji koja povećava otpornost na financijske šokove
- ✓ izbjegavanje prekomjernih rizika
- ✓ razumijevanje prednosti diverzifikacije rizika
- ✓ usporedba štednih i kreditnih ponuda

➤ **ostvarivanje općih ciljeva ekonomske politike:**

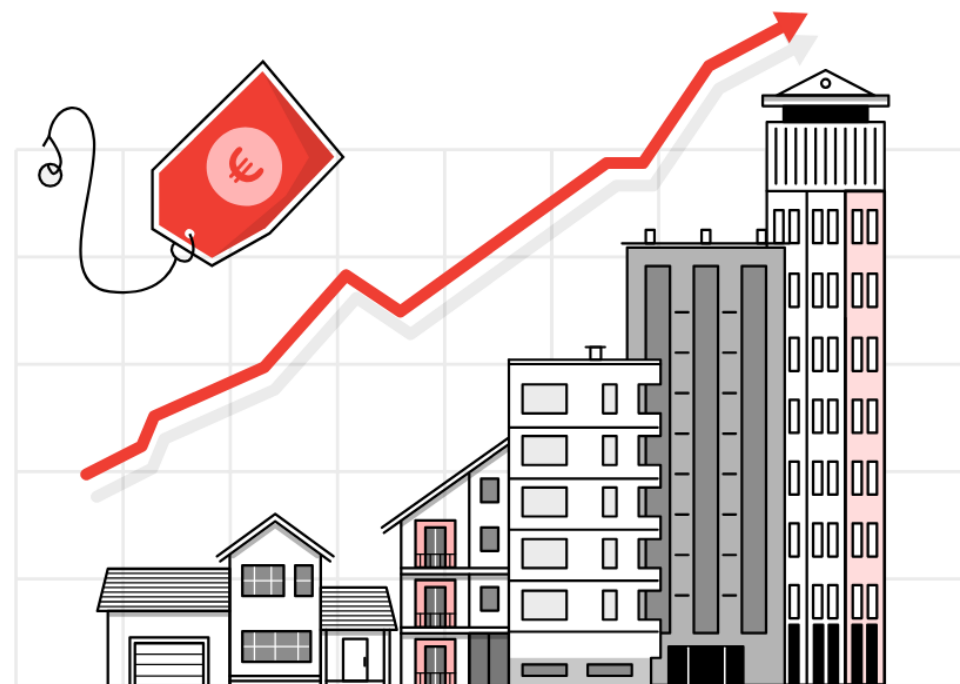
- ✓ povećanje spremnosti za preuzimanje rizika povezanih s ulaganjem u dionice i fondove – usmjeravanje kapitala u produktivnija ulaganja

→ središnje banke intenziviraju aktivnosti usmjerene unapređenju financijske pismenosti

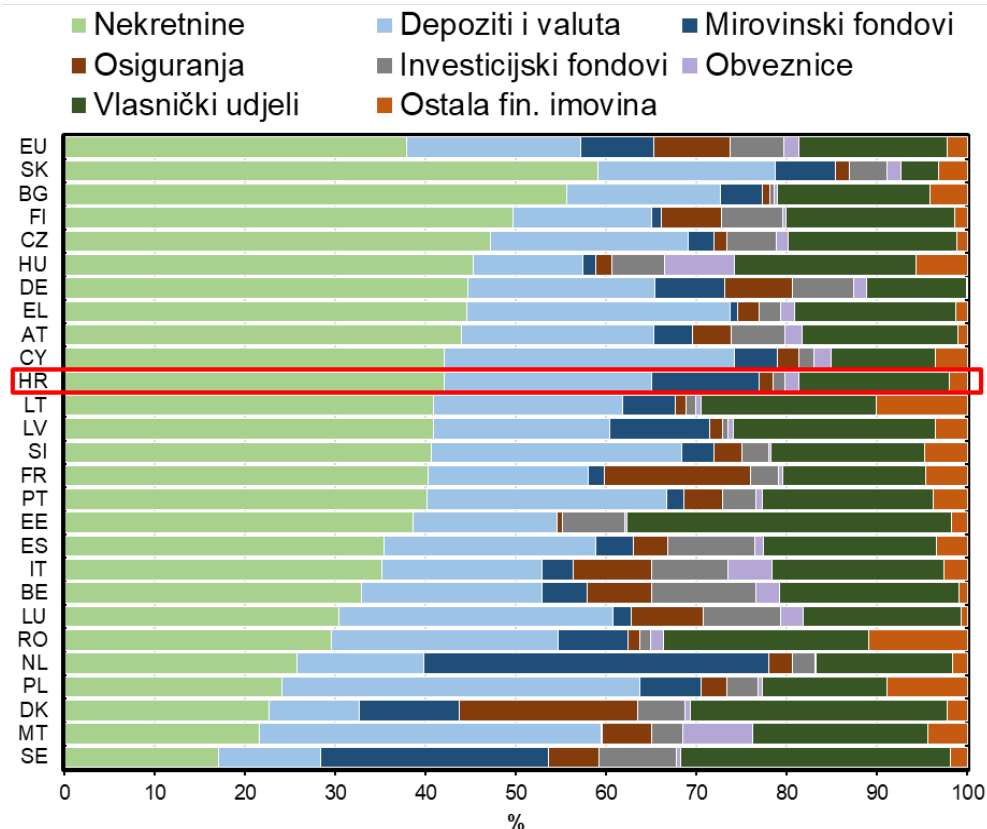
Stupanj financijske pismenosti odražava se na financijske odluke u Hrvatskoj

- struktura ukupne imovine
- struktura financijske imovine
- stopa štednje
- struktura depozita
- relativna zaduženost stanovništva
- struktura kredita

U Hrvatskoj, u ukupnoj imovini kućanstava tradicionalno velik udio imaju nekretnine, dok u financijskoj imovini dominiraju depoziti

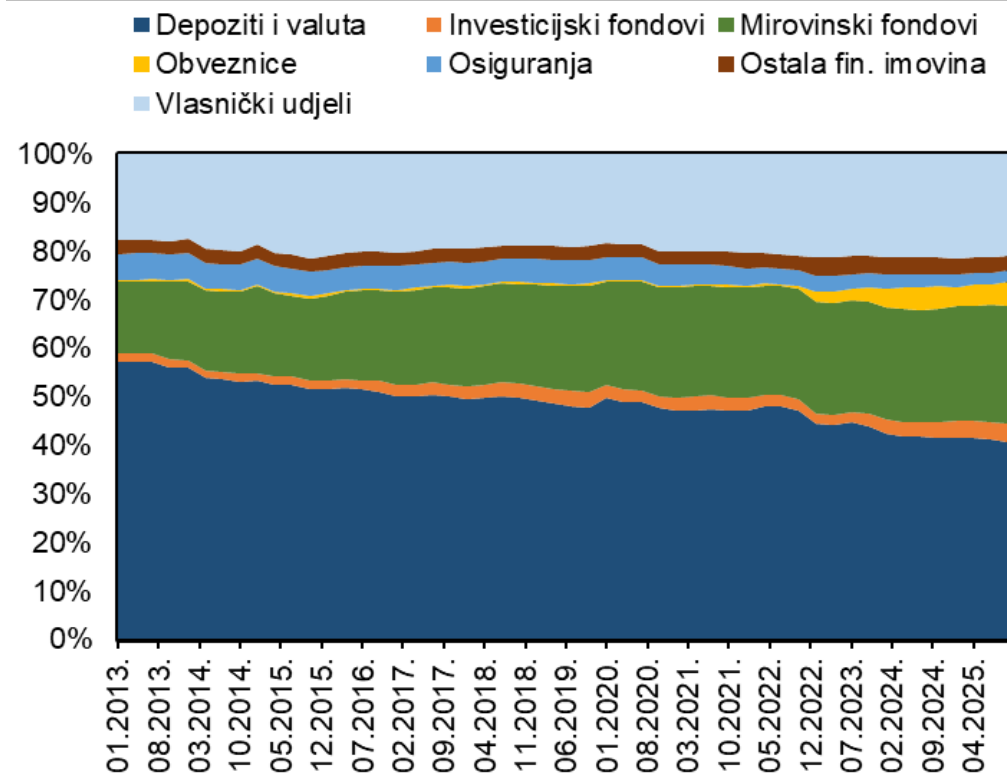
U bruto imovini kućanstava dominiraju nekretnine i depoziti

Napomena: Podaci se odnose na 2023. godinu.

Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

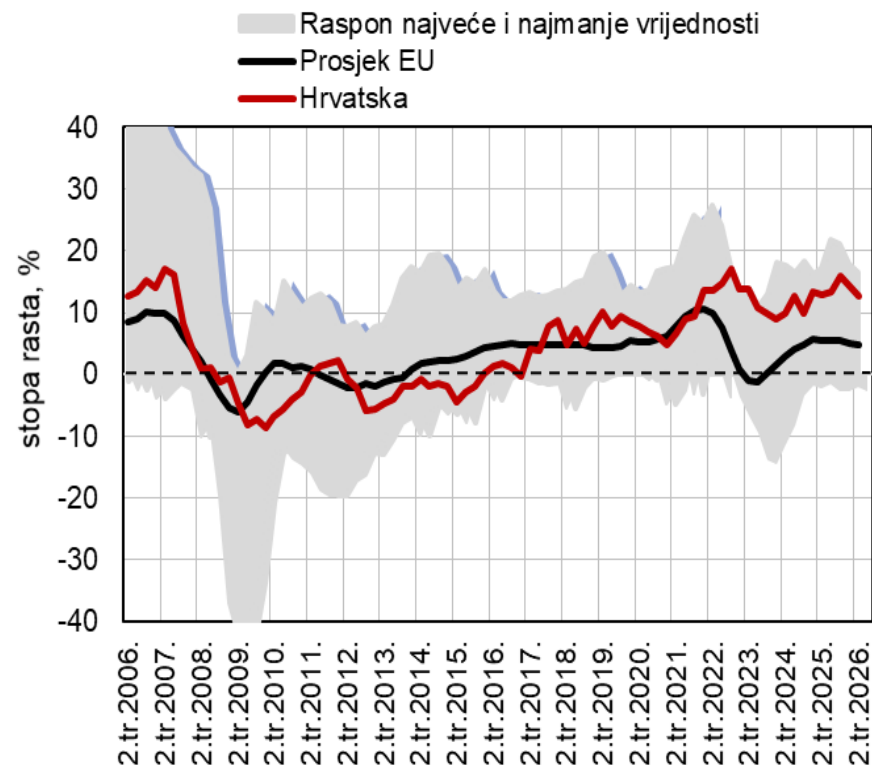
U financijskoj imovini kućanstava dominiraju depoziti, iako im značaj opada

Izvor: HNB

Osim nelikvidnosti, relativno velike oscilacije cijena bitno su obilježje nekretnina

Hrvatska je pri vrhu zemalja članica EU po rastu cijena stambenih nekretnina

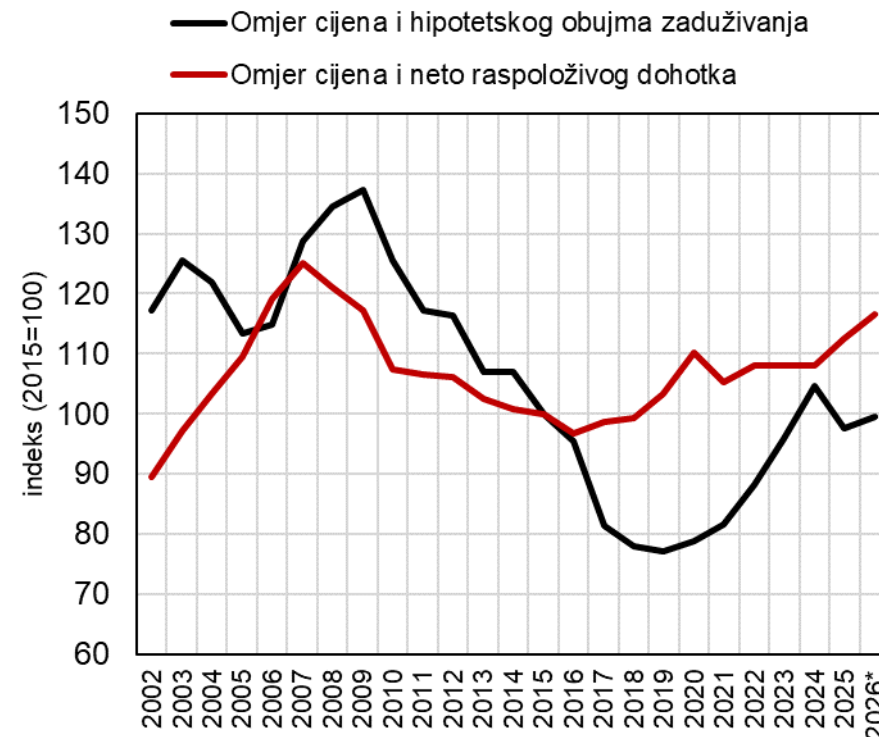
Napomena: Sivom bojom je označen raspon najmanje i najveće vrijednosti godišnjih stopa promjene cijena stambenih nekretnina u članicama Europskog područja.

Izvor: Eurostat

HRVATSKA NARODNA BANKA

EUROSUSTAV

Snažan rast cijena nepovoljno je djelovao na priuštivost stambenih nekretnina

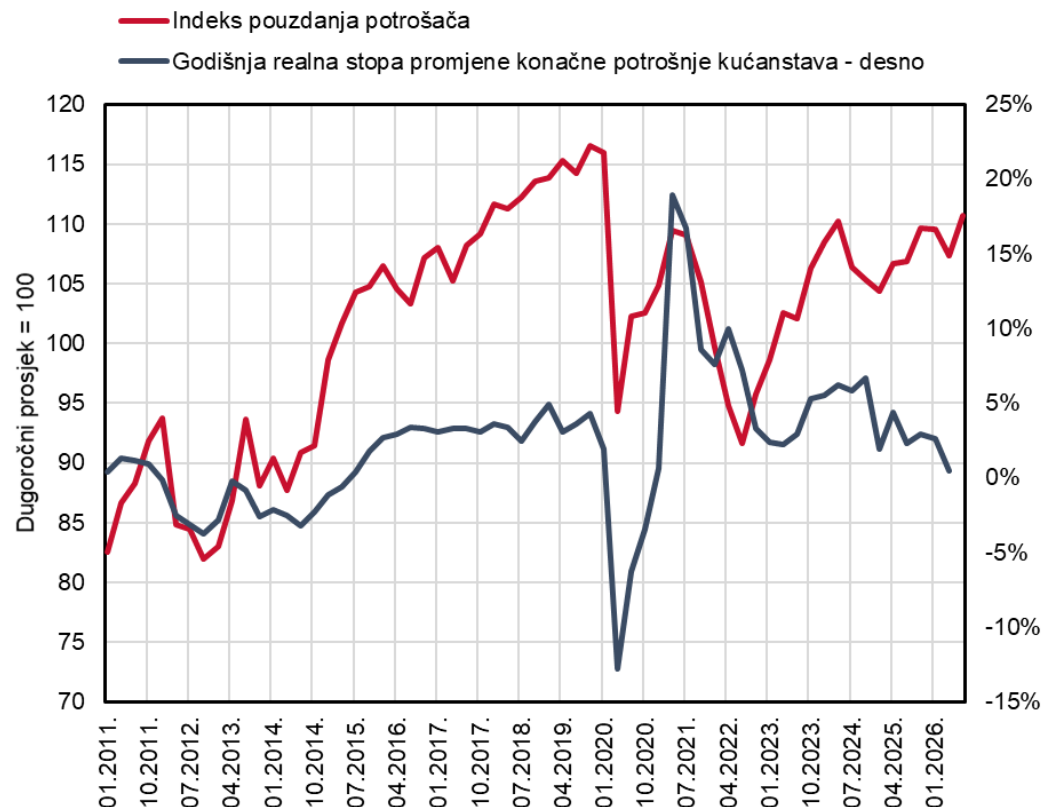
Napomena: * Za 2026. prikazani su podaci zaključno s drugim tromjesečjem, Hipotetski obujam zaduživanja odnosi se na maksimalni iznos kredita koji kućanstva, uz prosječan dohodak i trenutne tržišne uvjete, mogu dobiti za kupnju stana od 50 m².

Više vrijednosti u oba indeksa označavaju manju razinu priuštivosti stambenih nekretnina.

Izvor: HNB, DZS

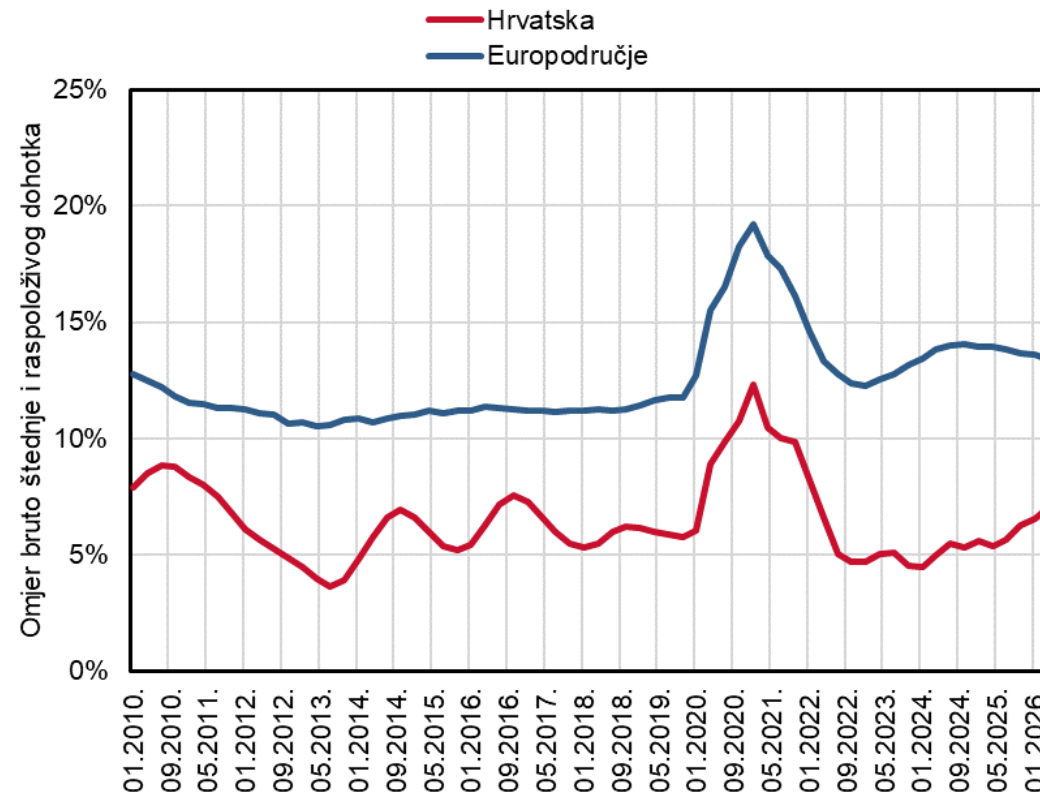
Usprkos izraženom optimizmu potrošača, stopa štednje raste i nešto je viša od dugoročnog prosjeka

Rast osobne potrošnje

Napomena: Vrijednosti serija prikazane su kao pomični prosjek zadnja 4 tromjesečja.
Izvori: DZS; Ipsos; izračun HNB-a

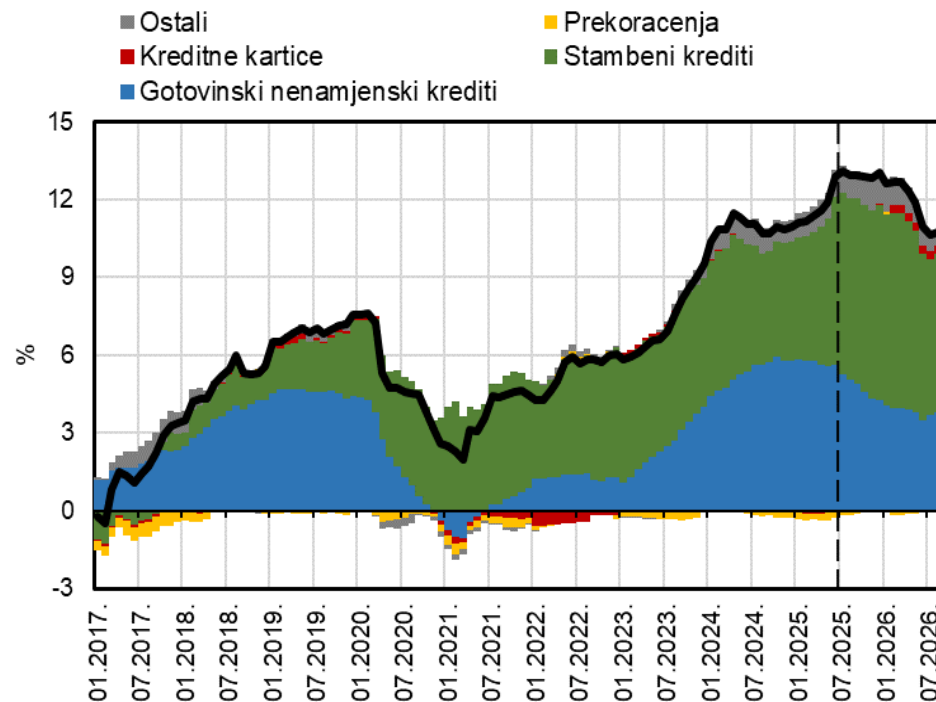
Stopa štednje kućanstava u Hrvatskoj niža je u odnosu na prosjek europodručja

Napomena: Tromjesečne vrijednosti raspoloživog dohotka procijenjene su primjenom Chow-Linove metode i serija naknada zaposlenicima te bruto operativnog viška i mješovitog dohotka kao indikatora. Godišnji raspoloživi dohodak prethodno je izračunat kao omjer godišnje konačne potrošnje kućanstava iz tromjesečnih računa i udjela konačne potrošnje u raspoloživom dohotku iz sektorskih računa, čime godišnja stopa štednje do 2024. odgovara onoj iz sektorskih računa, a za naknadno razdoblje je procijenjena te podložna budućim revizijama.
Izvori: Eurostat; izračun HNB-a

Iako je rast kredita kućanstvima blago usporio, i dalje je dvoznamenkast

Rast stambenih kredita blago usporava u prvoj polovini 2026, no i dalje je viši od 10%

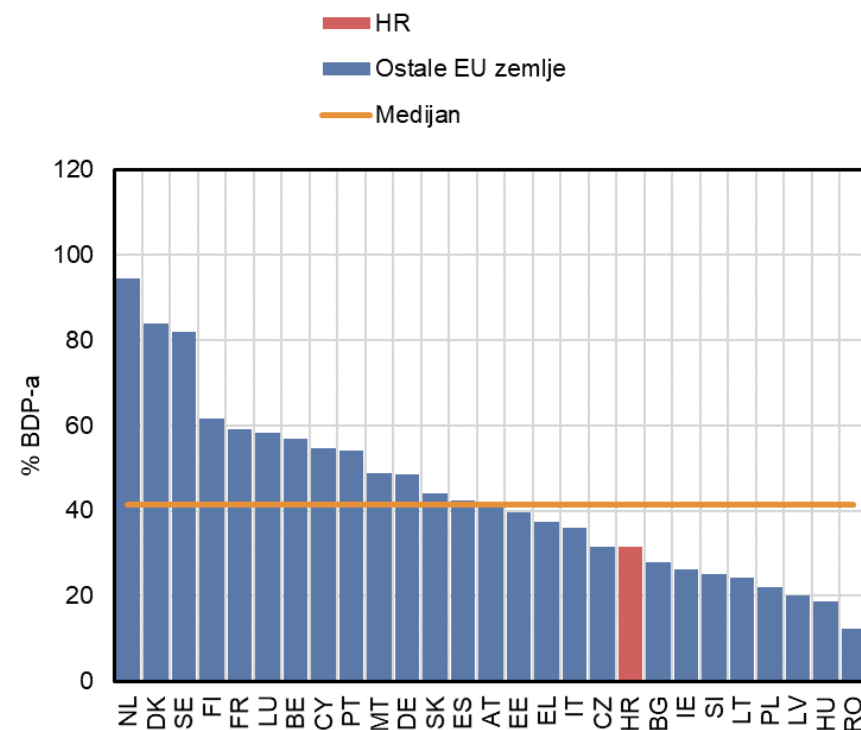
Napomena: Stupci prikazuju doprinose pojedinih vrsta kredita godišnjoj stopi rasta kredita kućanstvima, a linija ukupnu godišnju stopu rasta. Iscrtanom okomitom linijom označen je početak primjene mjera usmjerenih na potrošačko kreditiranje (1. srpnja 2025.).

Izvor: HNB

HRVATSKA NARODNA BANKA

EUROSUSTAV

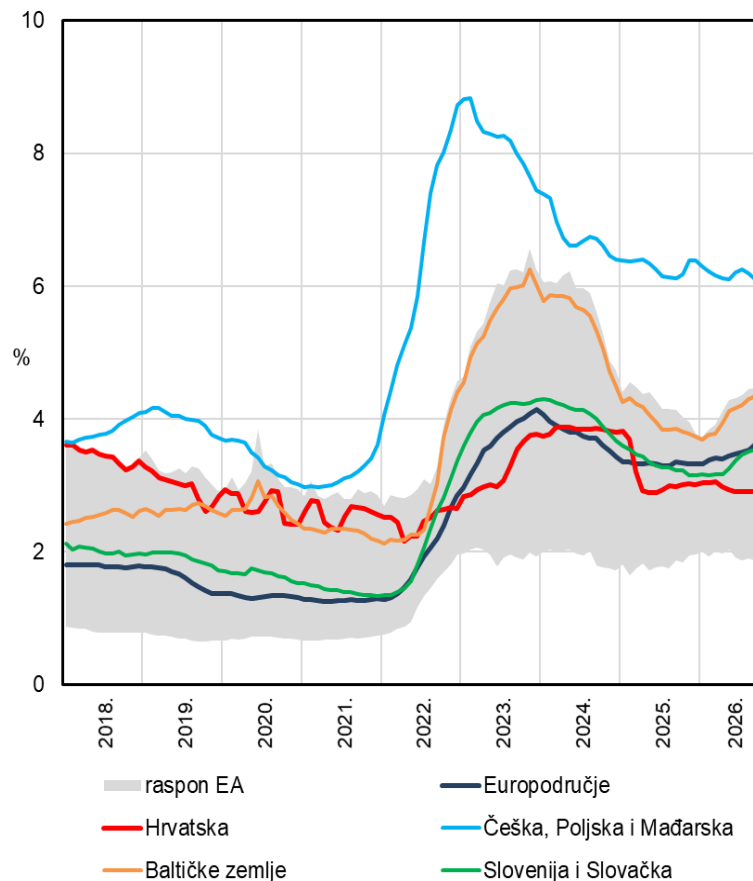
Kućanstva u Hrvatskoj i dalje su manje zadužena u odnosu na prosjek EU-a

Izvor: HNB

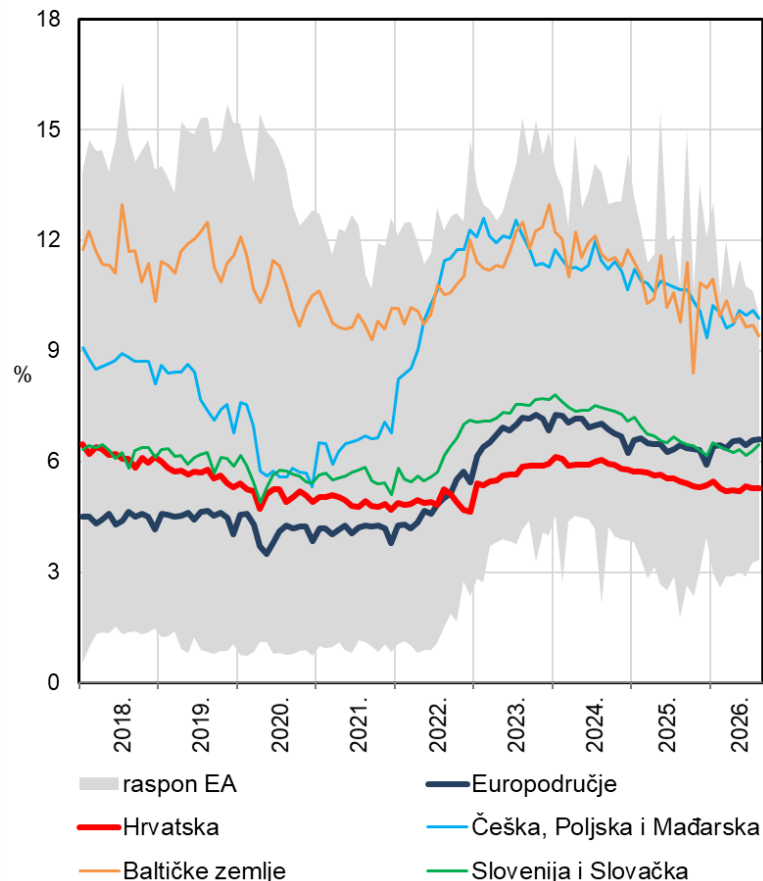
Uz visoku zaposlenost i porast realnih dohodaka, zaduživanju kućanstava pogoduju i dalje niske kamatne stope na nove kredite

Stambeni krediti

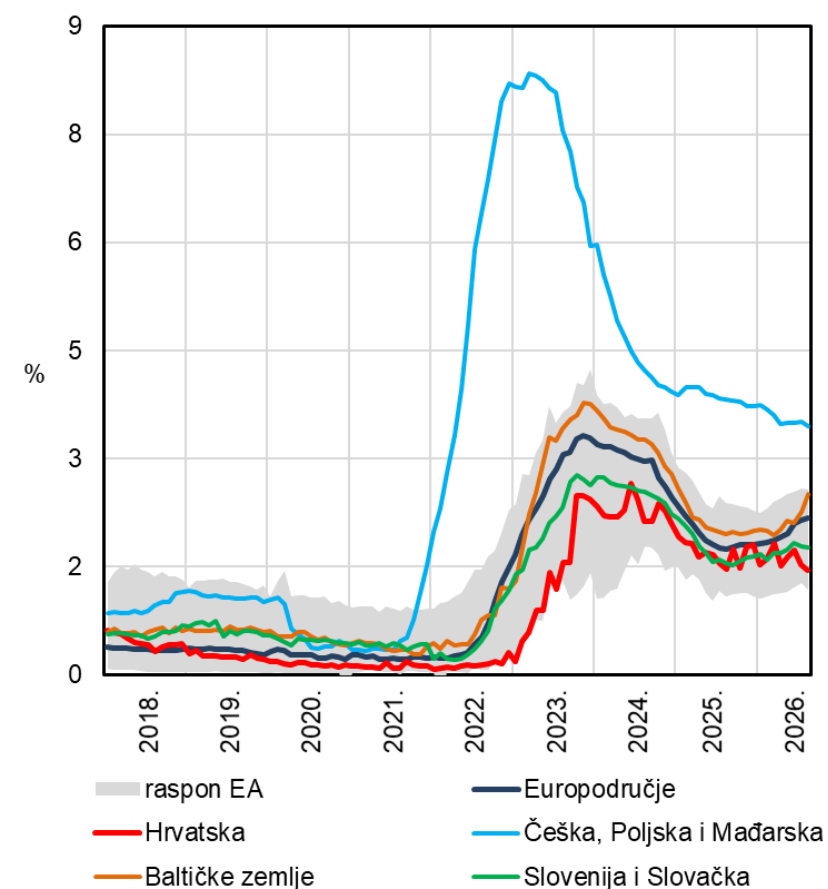
Napomena: Sivom je bojom označen raspon između najmanje i najveće vrijednosti kamatnih stopa među u članicama EU-a.
Izvor: ESB, izračun HNB-a.

Potrošački i ostali krediti

Napomena: Sivom je bojom označen raspon između najmanje i najveće vrijednosti kamatnih stopa među u članicama EU-a.
Izvor: ESB, izračun HNB-a.

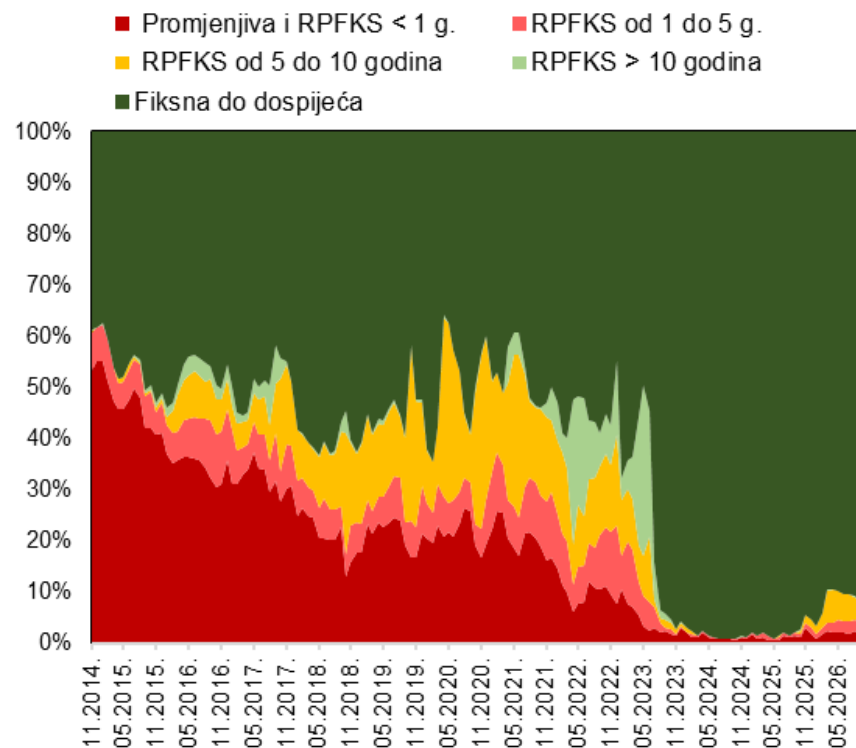
Depoziti kućanstava

Napomena: Sivom je bojom označen raspon između najmanje i najveće vrijednosti kamatnih stopa među u članicama EU-a.
Izvor: ESB, izračun HNB-a.

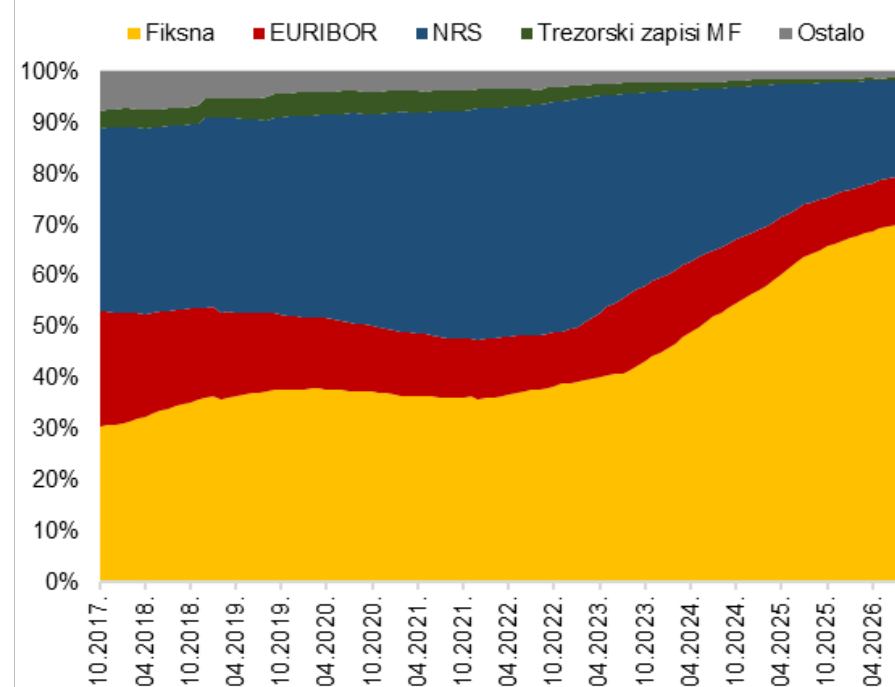
Kamatni rizik za dužnike smanjuje visoki udio kredita s fiksnim kamatnim stopama

Novi krediti kućanstvima i dalje se odobravaju većinom uz fiksnu kamatnu stopu

Napomena: RPFKS označava „Razdoblje početnog fiksiranja kamatnih stopa”.
Izvori: HNB

Visok udio kredita s fiksnom kamatnom stopom i onih uz NRS smanjuje kamatni rizik postojećih kredita kućanstvima

Izvori: HNB

Dužnici po kreditima s varijabilnim kamatnim stopama izloženi su riziku povećanja mjesečnih otplata duga ukoliko dođe do rasta kamatnih stopa

Bazni scenarij

Glavnica 100.000 €

Kamate 24.305 €

Porast za 80 bb

Glavnica 100.000 €

Kamate 31.705€ (+7.400 €)

Mjesečna rata

691 € → 732 €

+41 € (+6%) mjesečno

≈ 492 € više godišnje

Ukupna otplata duga

124 tis. € → 132 tis. €

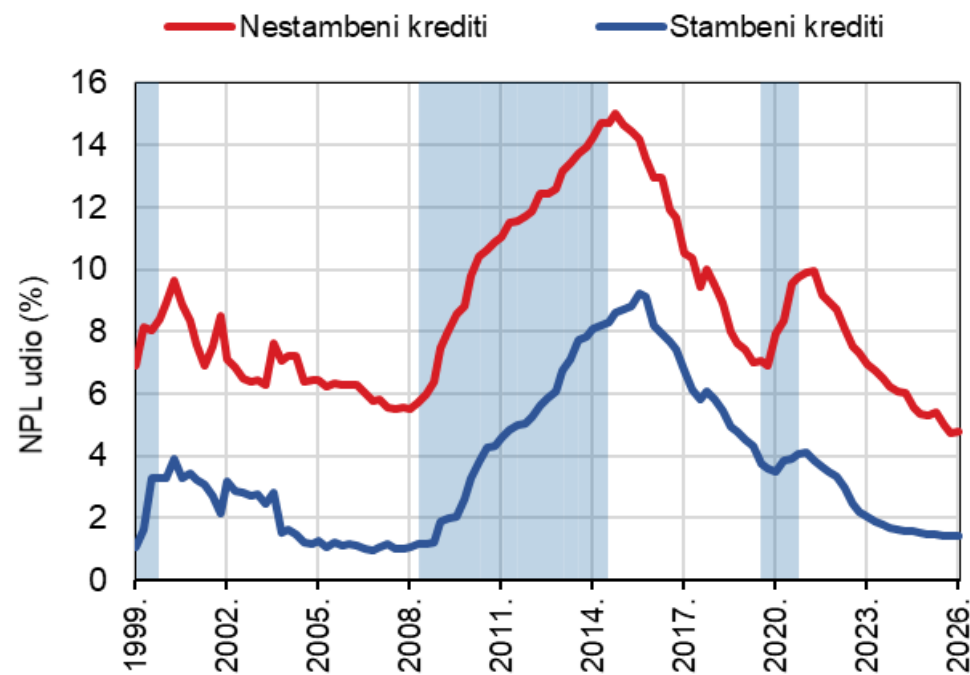
+7.400 € (+6%) u 15 godina

Ukupne kamate rastu za 30%

Pretpostavke: Primjer prikazuje hipotetski kredit s preostalom glavnicom od 100.000 eura i preostalim rokom otplate od 15 godina. Kredit je ugovoren uz varijabilnu kamatnu stopu vezanu uz EURIBOR i otplaćuje se u jednakim mjesečnim anuitetima. Zbog rasta EURIBOR-a kamatna stopa na kredit porasla je s 3% na 3,84%. To je ujedno i najviša zakonski dopuštena kamatna stopa na kredite s varijabilnom kamatnom stopom. U primjeru se pretpostavlja da se kamatna stopa do kraja otplate više neće mijenjati. U stvarnosti se dužnici s varijabilnom kamatnom stopom tijekom otplate mogu više puta suočiti s njezinom promjenom.

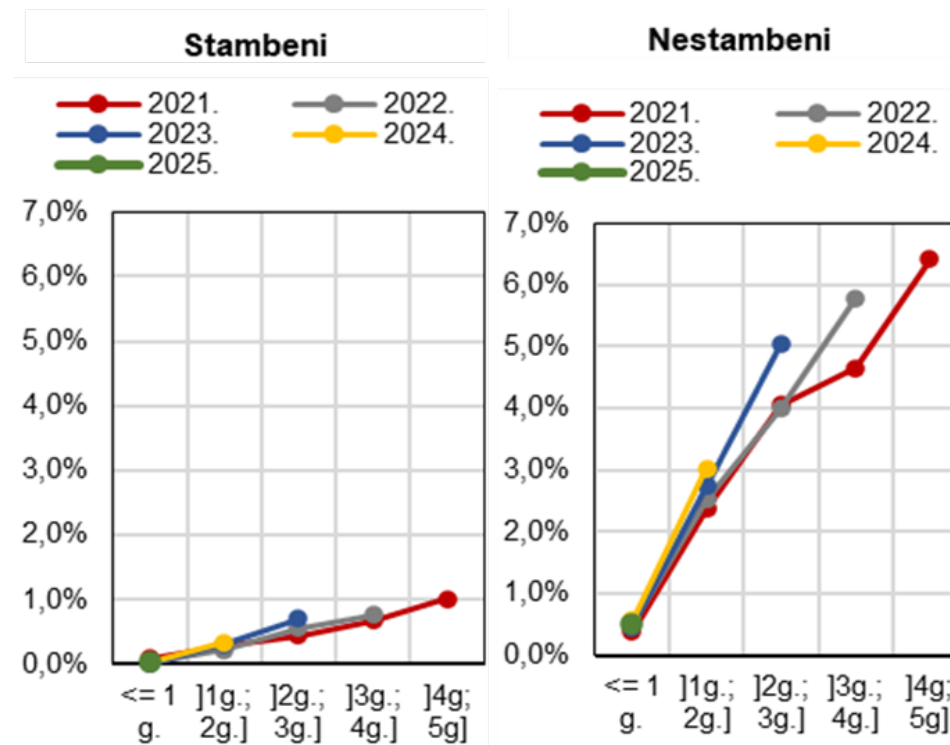
Sistemi rizici se materijaliziraju u nepovoljnim makrofinancijskim uvjetima, nestambeni krediti su osjetljiviji na poteškoće u otplati

U razdobljima nepovoljnih gospodarskih kretanja nestambeni krediti su se snažnije i ranije kvarili od stambenih

Napomena: Osjenčana područja prikazuju razdoblja recesije.
Izvor: HNB

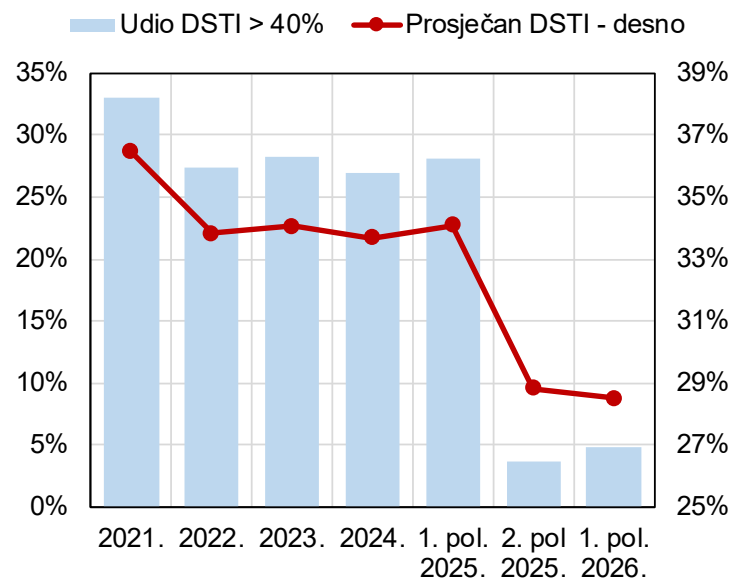
I kod kredita odobrenih zadnjih godina, veće poteškoće s otplatama su kod nestambenih kredita

Napomena: Prikazan je udio broja stambenih kredita svrstanih u "B" i "C" rizične skupine. X-os označava proteklo razdoblje od trenutka isplate kredita.
Izvor: HNB (Uvjeti kreditiranja potrošača)

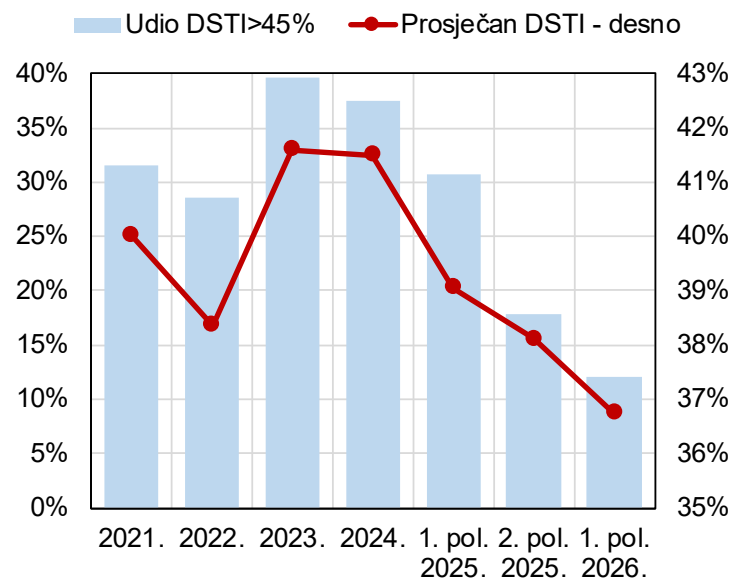
Ograničenje kriterija kreditiranja potrošača od 1. srpnja 2025. rezultiralo je smanjenjem pokazatelja rizičnosti novih kredita

U prosjeku, DSTI omjer kod nestambenih kredita smanjen je za 5 p. b.

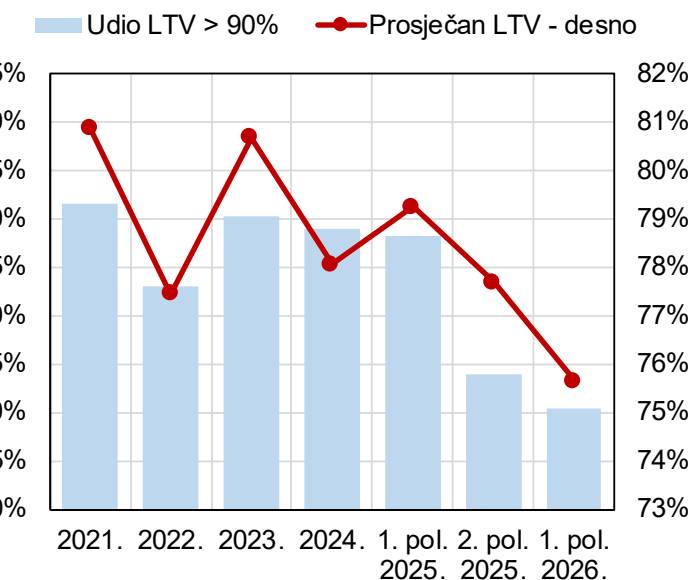
Izvor: HNB (Uvjeti kreditiranja potrošača)

Kod stambenih kredita, udio kredita s visokim teretom otplate smanjen je s oko trećine na 12%, nakon uvođenja mjera

Izvor: HNB (Uvjeti kreditiranja potrošača)

Sada oko 10% dužnika uzima kredit čiji iznos premašuje 90% vrijednosti nekretnine u zalogu

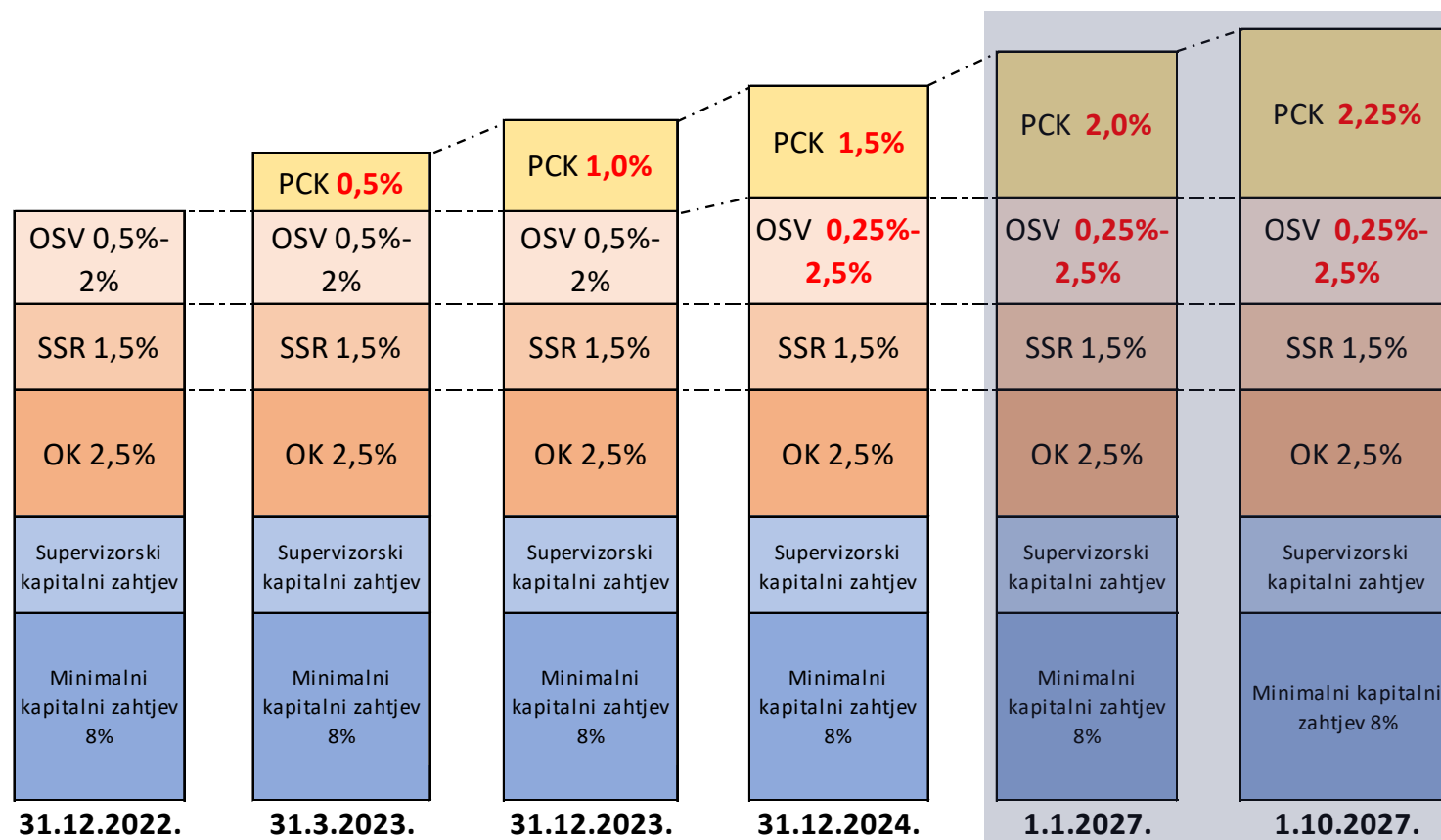
Izvor: HNB (Uvjeti kreditiranja potrošača)

HNB je od 1.10.2026. dodatno postrožio ograničenja kriterija kreditiranja potrošača

DSTI omjer	<p>max 45% za stambene kredite (uz 20% ► 10% iznimki po tromjesečju, od čega $\frac{3}{4}$ kredita za rješavanje stambenih potreba)</p> <p>max 40% za nestambene kredite (uz 10% ► 5% iznimki po tromjesečju)</p>
LTV omjer	<p>max 90% za sve kredite osigurane nekretninom (uz 20% ► 10% iznimki po tromjesečju, od čega $\frac{3}{4}$ kredita za rješavanje stambenih potreba)</p>
Ročnost	<p>max 30 godina za stambene i nestambene kredite osigurane nekretninom</p> <p>max 10 godina za ostale nestambene kredite</p>

Napomena: Zeleno označene vrijednosti ograničenja stupaju na snagu od 1.10.2026.

U uvjetima povećanih neizvjesnosti i cikličkih rizika povezanih sa snažnim rastom kredita i cijena nekretnina, HNB je jačao i zaštitne slojeve kapitala

- Kombinirani zaštitni sloj kapitala je od 2022. do 2027. povećan s **4% do 6%** na **6,25% do 8,75%**
- Dodatni kapitalni zahtjevi povećavaju otpornost banaka u slučaju materijalizacije rizika

Kratice:

PCK – protuciklički zaštitni sloj kapitala;

OSV – zaštitni sloj za ostale sistemski važne institucije;

SSR – zaštitni sloj za strukturni sistemski rizik;

OK – zaštitni sloj za očuvanje kapitala

Kako HNB utječe na financijsku pismenost građana?

Hvala na pozornosti!